

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentariorvm, Ac Disputationvm, In Tertiam Partem Divi Thomae. Tomi Qvinque

Qui Est Primvs De Sacramentis: In Qvo Ea Continentvr, Qvæ Post
Præfationem Indicantvr

Suárez, Francisco

[Köln], 1619

6 An sit eadem materia & forma eorum in vniuersa Ecclesia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93807](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93807)

& quamuis materialiter, & ex priuato errore addatur aliquid, quod putatur à Christo etiam esse additum, tamen illud non mutat sensum, & ita non excludit id, quod Christus inuitit: & per generalem intentionem faciendi sacramentum corrigitur priuatus error, & ex vi illius intentionis exhibetur signum, quod Christus voluit exhiberi, licet per accidens aliquid illi addatur.

Intendens nouum ritum & ponens verbum ambiguum ex intentione sensus falsi sacramentum non facit.

Dico secundo: Quando per mutationem redditur ambiguus sensus formæ, tunc, si minister ita intendat introducere nouum ritum, vt non intendat verum sensum, sed falsum atq; erroneum per talem formam significare: tunc mutatio est substantialis, & sufficiens ad irritandum sacramentum, non solum ex defectu intentionis, sed etiã ex defectu veræ formæ: & quo ad hanc assertionem admitto primam opinionem supra citatam: & iuxta eandem intelligo sententiam Zachariæ Pap. in dist. ca. Retulerunt: & patet ex supra dictis de mutatione proprii verbi formæ in aliud verbum æquiuocum: diximus enim, si fiat animo significandi aliud, quam per formam significetur, mutationem esse substantialem: sed idem est in presenti. Et ratio est clara, quia in eo casu formaliter & proprie aliud est signum, q̄ minister exhibere intendit, quam quod Christus inuitit: nam quod materialis sonus sit idem, vel diuersus, non refert, vt supra dictum est, sed significatio est attendenda: hic autem, licet verba quoad materialem sonum sint eadẽ, vel parum diuersa, tamẽ significatio quæ intenditur, est longe alia: & per intentionem proferentis determinantur verba ad talem significationem: sit ergo tunc substantialis mutatio, sicut è contrario est substantialis identitas: quando significatio est eadem, licet sonus vocis varietur: neq; contra hanc assertionem procedunt argumenta secundæ sententię, vt per se constat. Et iuxta eandem optime intelligitur, quomodo interdũ, si minister intendat addere, vt essenziale aliquid, quod essenziale nõ est, possit ea ratione mutatio esse substantialis, vt D. Th. docuit, ar. 8. est n. hoc verum, quãdo inde oriri potest sensus aliquis contrarius veritati formæ, & ille est intentus: vt si quis addat in forma baptismi, Et Beatissimæ Virginis, intendens significare, & profiteri quaternitatem personarum, earumq; æqualitatem: tunc enim reuera est mutatio substantialis, quanquam, si per eadem verba solum intenderet Virginem inuocare vt Dei matrem, mutatio esset solum accidentalis.

SECTIO VI.

Vtrum eadem materia & forma in singulis sacramentis pro vniuersa Ecclesia sufficiat.

Distingui oportet ritum accidentalem ab essentiali: & necessitatem sacramenti à necessitate præcepti, hoc enim loco, vt antea diximus, non agimus de necessitate præcepti sed sacramenti: nec de ritu accidentali, sed essentiali. Vnde, vt certum supponimus, in sacramentis tradendis non seruari eundem ritum accidentalem in vniuersa Ecclesia, & consequenter ad seruanda præcepta, quæ in diuersis prouinciis vel regionibus obligare possunt, non sufficere vbiq; seruare ritum accidentalem; qui alicubi est in vsu, quod est extra controuersiam inter Catholicos, & constabit latius ex his, quæ postea dicemus de ceremoniis sacramentorum, & præcipue de singulis sacramentis in specie. Quod ergo nunc inquirimus est, an non obstantibus præceptis Ecclesiasticis, vel diuersis ritibus vniuersarum Ecclesiarum: ea materia & forma, quæ sufficit ad verum sacramentum constituendum in vna parte Ecclesiæ, sufficiat vbiq;.

Innocentius de Baptismo. Felinus.

Non est identitas accidentalis in omnibus Ecclesiis locis.

Explicatio questionis.

Innocentius de Baptismo. Felinus.

rum de constitut. num. 26. qui sentiunt, & Græcis sufficere ad baptismum conueniendum formam illam, Baptizetur seruus Christi, & ad conferendum corpus Domini satis eisdem esse panem fermentatum: si tamen aliquis in Latina Ecclesia illa forma, vel hæc materia vti velit, neque baptismum, neque Eucharistiam effecturum. Difficileque exemplum videtur de sacramento Matrimonij. nam si aliqui nunc contrahant priuatim in aliquo loco, vbi decretum Conc. Trid. promulgatum non sit, illi consensus sic expressi erunt ibi sufficiens forma & materia sacramenti, qui tamen non sufficiunt in vniuersa Ecclesia, vt in Italia. v. g. vel Hispania, vbi ritus à Conc. institutus necessarius est.

Dicendum nihilominus est, sacramenta omnia eadem materia & forma consistere in vniuersa Ecclesia, atq; adeo id quod in vno loco sufficit, sufficere vbiq; vt sacramentum factum teneat, quamuis fortasse peccet minister accidentalem ritum omittendo. Hanc assertionem obseruauit Adrian. contra prædictos Canonistas, in loco citato sectione præcedenti, in materia de baptismo: & est communis Theologorum disputantiũ de sacramentis in specie, & conuinci potest illis met exemplis de Baptismo, & Eucharistia. nam, vt proprijs locis videbimus, certissimum est, in illis catibus vera effici sacramenta, si quis in Ecclesia Latina vtatur forma, vel materia Græcorum. Ratio vero est, quia duob. modis potest intelligi forma aliam, vel materiam sufficere in vna parte Ecclesiæ, & non in alia, scilicet vel ex institutione Christi, vel ex præcepto Ecclesiæ: neutrum autem dici potest probabiliter. Quod patet primo de Christi institutione: nam, sicut Christus vnam instituit Ecclesiam, ita vnam tantum fecit sacramentorum institutionem, quæ vniuersæ Ecclesiæ deseruiret, & ideo dixit Paul. in hac Ecclesia esse vnum Deum, vnam fidem, vnum baptismum. Quis. n. fingat instituisse Christum vnum ritum Baptismi, vel Eucharistie pro Græcis, & alium pro Latinis? Hoc sane alienum est ab omni ratione: & ab omni Ecclesiæ sensu, vt ex Concil. Florent. satis constat: alioqui, eadem facilitate posset aliquis fingere instituisse vnum ritum pro Iudeis, & alium pro Gentilibus, aut quid simile: aut certe dici posset, diuersis temporib. posse variari sacramentorum essentialia, ita vt quod nunc sufficit, antea non fuerit sufficiens: vel è contrario, quia non est maior ratio de diuersis locis, quam de diuersis temporibus, & sicut potuit Christus aliquid instituire pro vno loco, & aliud pro alio: ita etiam, vt aliquid in vno tempore fieret, & aliud in alio: Et quidem, si fundamenta prioris sententiæ alicuius momenti essent, non minus probarent de diuersis temporibus, quã de diuersis locis: quinimo in multis sacramentis maior mutatio facta videtur in temporibus diuersis, quam in locis: esset autem absurdissimum dicere, sacramenta ex Christi institutione essentialiter variari pro tempore diuersitate: quin neq; ista multiplex institutio Christi à principio facta fuit, aut nobis tradita: nec postea aliquo tempore per specialem reuelationem manifesta est: vna est ergo institutio, quæ immutabilis perseverat omni tempore: eadem ergo est vniuersalis pro omnibus locis. Tandem ex fine huius institutionis, quem supra tractauimus, idem probari potest: instituta enim sunt sacramenta, vt Christi populus in vnum religionis nomen congregaretur, & ideo necesse fuit, vt vna esset pro omnibus institutio.

Altera vero pars de Ecclesiæ præcepto facile conuinci potest: quia Ecclesia non potest mutare, aut impedire institutionem à Christo factam: nõ enim ab illo accepit potestatem excellentiæ sacramentis superiorum, sed ministerialem, & sacramentis alligatã, vt latius dicturi sumus quaest. 64. ergo nec potest facere Ecclesia, vt sine materia & forma à Christo institutis fiat sacramentum, neque etiam potest impedire,

Eadem materia & forma in sacramentis est vbiq; terrarum.

Præsentia materia & forma Græcorum, vniuersum constituit sacramentum.

Florentis

Ecclesia non potest mutare institutionem à Christo factam.

dire, quin ex materia & forma essentiali fiat sacramentum à debito ministro: ergo non potest Ecclesia efficere, vt materia, & forma, quæ in vna Ecclesia sufficit, non sufficiat in vniuersa Ecclesia, saltem vt sacramentum factum teneat: patet vltima hæc consequentia, quæ si illa forma & materia in vno loco sufficit, illa sola est essentialis ex Christi institutione: ergo eadem sufficit in quolibet loco, si ibi applicetur. Confirmatur, nam licet Ecclesia prohibeat alicui ministro, ne conficiat sacramentum, si non prius illum aliqua re substantiali, ac necessaria ad sacramentum, sola prohibitio non satis est ad irritandum sacramentum ab huiusmodi ministro factum, etiam si ipse peccet sacramentum conferendo contra Ecclesiæ prohibitionem: ergo similiter, licet Ecclesia prohibeat, sacramentum fieri ex tali materia, nisi adhibita tali circumstantia accidentali, aut ex tali forma, nisi tali modo prolata: hæc prohibitio non erit sufficiens ad irritandum sacramentum, si substantialis materia & forma in eo seruetur, licet peccet sacerdos accidentalem illam solemnitatem omitendo, ergo quamuis in diuersis regionibus & locis Ecclesiæ diuersi ritus accidentales præcepti sint, id obitare non potest, quominus ad veritatem sacramenti sufficiat materia & forma essentialis, quocumq; modo vel ritu adhibeantur.

Ad fundamentum ergo prioris sententiæ respondeatur, eos auctores errasse, non satis distinguendo necessitatem sacramenti à necessitate præcepti: vnde illa duo exempla, quæ afferunt, potius contra illos demonstrant, vt diximus: nam in eis casibus peccare posset sacerdos ita cõficiendo sacramentum, ipsum autem validum esset. Ad tertium exemplum de Matrimonio respondetur, idem argumentum fieri posse de temporibus diuersis, nam eadem signa muti consensibus, quæ antea sufficerent ad sacramentum Matrimonij, nunc non sufficiunt, si absque parochi, & testibus exhibeantur: & tamen non propterea dicendum est, materiam & formam essentialis, quæ antea sufficiebant ad Matrimonium, nunc non sufficere, non enim potuisset Ecclesia illas mutare. Sed dicendum potius est, materiam & formam huius sacramenti esse mutam consensum expressum, & ad contractum Matrimonij perficiendum inter baptizatos sufficentem: quam materiam, & formam Ecclesia mutare non potest, neq; impedire, quominus illis adhibitis fiat sacramentum: at vero, quia hoc sacramentum supponit contractum, in quo fundatur: & valor, seu efficacia contractus pendere potest ex modo contrahendi, qui modus potest ab Ecclesia præscribi, ideo fieri potest, vt expressio consensus, quæ aliquando sufficit ad valorẽ contractus sine aliqua solemnitate, alio tempore sine illa non sit sufficiens: & ita non variatur formaliter, ac proprie materia, & forma sacramenti, sed id quod erat materia, & forma, amittit illud esse, ratione cuius poterat esse materia, & forma sacramenti: sicut si Ecclesia posset efficere, vt id quod erat panis, iam non sit panis, vel, vt hæc vox Corpus, non significaret, quod nunc significat, sed rẽ aliam, tunc cõsequenter faceret, vt ex illa re, vel ex illo verbo non fieret sacramentum: non quidem mutando formam, vel materiam sacramenti proprie, ac formaliter, sed remote, quasi destruedo rem ipsam, quæ poterat esse forma vel materia sacramenti.

QVÆSTIO LXI.

De necessitate Sacramentorum, in quatuor articulos diuisa.

Inde considerandum est de necessitate sacramentorum.

Et circa hoc quaeruntur quatuor.

Primo, vtum sacramenta sint necessaria ad salutem humanam.

Secundo, vtum fuerint necessaria in statu ante peccatum.

Tertio, vtum fuerint necessaria in statu post peccatum ante Christum.

Quarto, vtum fuerint necessaria post Christi aduentum.

ARTICVLVS I.

Verum sacramenta sint necessaria ad humanam salutem.

AD primum sic proceditur. Videtur, quod sacramenta non sint necessaria ad humanam salutem. Dicit enim apostolus 1. ad Timot. 4. Corporalis exercitatio ad modicum utilis est. Sed vsus sacramentorum pertinet ad corporalem exercitationem, eo quod sacramenta perficiuntur in significatione sensibilibus rebus & verborum, vt dictum est. Ergo sacramenta non sunt necessaria ad humanam salutem.

2. Præterea 2. ad Corinth. 12. Apostolo dicitur, Sufficit tibi gratia mea. Non autem sufficeret, si sacramenta essent necessaria ad salutem. Non sunt ergo sacramenta salutis humanae necessaria.

3. Præterea, Posita causa sufficienti, nihil aliud videtur esse necessarium ad effectum. Sed passio Christi est sufficiens causa nostræ salutis. Dicit enim post ad Rom. 5. Si cum inimici essemus reconciliati sumus Deo per mortem filij eius, multo magis reconciliati saluerimus in vita ipsius. Non ergo requiruntur sacramenta ad salutem humanam.

Sed contra est, quod August. dicit 19. contra Faust. Lib. 19. c. 11. In nullum nomen religionis seu verum, seu falsum, coadunari homines possunt, nisi aliquo signaculorum seu sacramentorum visibilibus consortio colligantur. Sed necessarium est ad humanam salutem homines adunari in vno vere religionis nomen. Ergo sacramenta sunt necessaria ad humanam salutem.

Respondeo dicendum, quod sacramenta sunt necessaria ad humanam salutem tripliciter. Quarum prima sumenda est ex conditione humanæ naturæ: cuius proprium est, vt per corporalia & sensibilia, in spiritualia & intelligibilia deducatur. Pertinet autem ad diuinam providentiam, vt vnicuique rei provideat secundum modum sue conditionis. Et ideo conuenienter diuina sapientia homini auxilia salutis conserit sub quibusdam corporalibus, & sensibilibus signis, quæ sacramenta dicuntur. Secunda ratio sumenda est ex statu hominis, qui peccando se subdidit per affectum corporalibus rebus. Ibi autem debet medicinale remedium homini adhiberi, vbi patitur morbum. Et ideo conueniens fuit, vt Deus per quedam corporalia signa, homini spiritualem medicinam adhiberet: nam si spiritualia nuda ei proponerentur, eius animus applicari non posset, corporalibus deditus. Tertia autem ratio sumenda est ex studio actionis humane, quæ precipue circa corporalia versatur. Ne ergo esset homini durum, si totaliter à corporalibus actibus abstraheretur, propofita sunt ei corporalia exercitia in sacramentis, quibus salubriter exerceatur ad euitanda superstitiosa exercitia, quæ consistunt in cultu demonum, vel qualitercung; noxia, quæ consistunt in actibus peccatorum. Sic igitur per sacramentorum institutionem, homo conuenienter sua natura eruditur per sensibilia: humiliatur, se corporalibus subiectum cognoscens, dum sibi per corporalia subuenitur: præseruatur etiam à noxiis actionibus per salubria exercitia sacramentorum.

Ad primum ergo dicendum, quod corporalis exercitatio, in quantum est corporalis, non multum utilis est. Sed exercitatio per vsus sacramentorum, non est pure corporalis, sed quodammodo est spiritualis, scilicet, per significationem & casualitatem.

Ad secundum dicendum, quod gratia Dei est sufficiens causa humane salutis, sed Deus dat hominibus gratiam secundum modum eius conuenientem: Et ideo necessaria sunt hominibus sacramenta ad gratiam consequendam.

Ad tertium dicendum, quod passio Christi est sufficiens causa humane salutis. Nec propter hoc sequitur quod sacramenta non sint necessaria ad humanam salutem: quia operantur in virtute passionis Christi, & passio Christi quodammodo.

Enonistaturum quod vridam er vt vnde.

Ecclesia in matrimonio nõ mutauit materiam, & formam.